

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF ENTREPRENEURSHIP SKILL LEVELS OF 8TH GRADE STUDENTS

Sevcan Filiz AVCI DAŞ

Fen Bilimleri Öğretmeni, Kayseri İlahiyat Vakfı Anadolu İmamhatip Lisesi,
Kayseri/TÜRKİYE

Doç. Dr. Ebru EZBERCİ ÇEVİK

Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü,
Kayseri/TÜRKİYE

Prof. Dr. Uğur BÜYÜK

Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü,
Kayseri/TÜRKİYE

Özet

Bu çalışmanın amacı, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemektir. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kayseri ilindeki Sarioğlan ilçesine bağlı bir ortaokulda öğrenim gören 62 sekizinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak 'Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği' kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeyleri ölçeğin tamamından elde edilen puanlara göre, cinsiyet ve baba eğitim düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterirken; anne eğitim düzeyi ve gelecekteki kariyer planlaması değişkenleri açısından anlamlı farklılık göstermemiştir. Yapılacak diğer araştırmalarda farklı örneklem grupları üzerinde, aynı ya da farklı değişkenler dikkate alınarak etkileri incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, fen bilimleri eğitimi, ortaokul öğrencileri

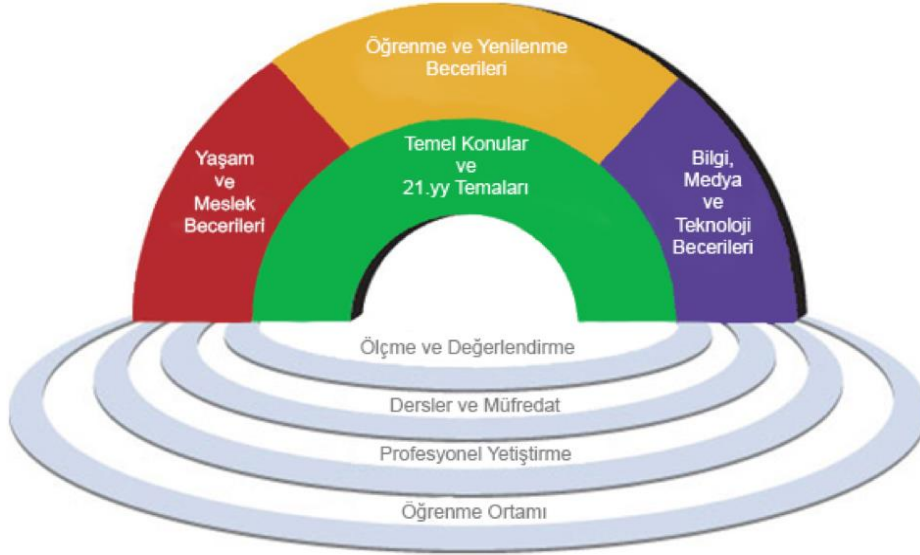
Abstract

The aim of this study is to examine entrepreneurship skill levels of middle school 8th grade students in terms of different variables. The study was carried out using a survey method, one of the quantitative research methods. The sample of the study consists of 62 eighth grade students studying at a secondary school in the district of Sarioğlan in Kayseri in the fall semester of the academic year 2019-2020. 'Science Based Entrepreneurship Scale for Secondary School Students' was used as a data collection tool. As a result of the study, while entrepreneurial skill levels of middle school eighth grade students differed statistically in terms of gender and father education level; there was no significant difference in mother education level and future career planning variables. In other researches, the effects can be examined on different sample groups by considering the same or different variables

Keywords: Entrepreneurship, science education, middle school students

1.GİRİŞ

İnsan yaşamının her döneminde öğrenmeye devam eder ve her daim yeni bilgilere ulaşmayı ister. Özellikle günümüzde hızla gelişen teknoloji ile birlikte her türlü bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır. Fakat doğru bilgiye ulaşmak, hızla gelişen teknoloji ile birlikte artan bilgi kirliliğinde zorlaşmaktadır. Bu nedenle doğru bilgiye ulaşmak isteyen bireylerin üst düzey düşünme becerilerine sahip olması gerektiği söylenebilir. Günümüzde bireylerde olması beklenen bu becerilere de “21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri” denilmektedir (Önür ve Koziklioğlu, 2019; Sing, 1991; Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği [TÜSİAD], 2013). 21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri problem çözme, eleştirel düşünmeyi, yaratıcılığı, takım çalışmasını, kişisel sorumluluğu ve iletişim gibi üst düzey becerileri içermektedir (Duran, Yaussy ve Yaussy, 2011). Şekil 1’de belirtildiği gibi 21. Yüzyıl Becerileri Ortaklığı Platformuna (P21) göre de bu beceriler başlıca; öğrenme ve inovasyon, yaşam ve kariyer, bilgi, medya ve teknoloji başlıkları altında toplanmaktadır (Gelen, 2017).

Şekil 1: 21. yüzyıl öğrenmesi için P21 çerçevesi (Partnership for 21st century learning [P21], 2010)

Bu başlıklardan, ‘yaşam ve kariyer’ başlığı altında yer alan beceriler; esneklik ve uyum, girişimcilik ve öz-yönelim, sosyal ve kültürlerarası beceriler, üretkenlik ve sorumluluk, liderlik ve sorumluluk olarak sınıflandırılmaktadır (Gelen, 2017). Özellikle toplumların arzuladığı insan yetiştirme profillerinden olan girişimciliğin, bu becerilerden biri olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde girişimcilikle ilgili birçok tanımın olduğu görülmüştür. Yılmaz (2014)’e göre girişimcilik, toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda kâr hedefi gözetilmeksizin toplumsal yarar sağlama iken, Mueller ve Thomas (2001) girişimciliği fırsatları fark etme ve değerlendirme faaliyeti olarak tanımlar. Başka bir tanıma göre de girişimcilik emek, teknoloji, sermaye ve doğal kaynaklar olarak kabul edilen üretim faktörlerini bir araya toplayarak mal veya hizmet üretme eylemlerini kapsar (Yılmaz ve Sünbül, 2009). Girişimcilik, özellikle bireylerin gelecekteki iş yaşamı için fazlasıyla önemlidir. Bu yüzden ki girişimcilik becerilerinin gelişimi, birçok ülkede okul müfredatının bir parçasıdır (Obschonka, 2016). Bizim ülkemizde de girişimcilik kavramı önem kazanmaya başlamış ve eğitim politikaları içerisinde yer vermeye başlanmıştır. Örneğin, Türkiye Hayat Boyu

Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planında (2014-2018) girişimcilik kavramına, 2023 Eğitim Vizyonunda sosyal girişimciliğe yer verilmiştir. Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planında (2015-2018) girişimcilikle ilgili projelerin ilköğretim ve ortaokullarda yer verileceği, Eğitim Fakültelerinde girişimcilik dersinin yer alacağı gibi girişimcilik kültürünün eğitimin her kademesinde yer almasını amaçlayan maddeler yerini almıştır. 2018 Fen Bilimleri Öğretim Programında da, öğretimin özel amaçları içerisinde öğrencilerin girişimcilik becerilerini geliştirmenin amaç edinildiği vurgulanmıştır. Ayrıca öğretim programında yer alan bilimsel süreç becerileri alt başlıklarından olan yaşam becerileri içerisinde, girişimcilik kavramı yer almaktadır (MEB, 2018).

Girişimcilik konuları eğitim müfredatlarına dahi girmeye başladığı günümüzde girişimci bireylerin tanımlaması da iyi bir şekilde yapılmalıdır. Girişimci, imkânlar doğrultusunda organizasyon oluşturarak bunun sürekliliğini sağlayan bireylerdir (Yılmaz, 2014). Aynı zamanda girişimci bireyler, her daim yenilikçidir ve toplumda itici bir güç oluştururlar. Girişimci bireylerin başlıca özelliklerini sıralanacak olunursa; planlı çalışan, kendine güvenen, yaratıcı, başarı odaklı, risk alabilen, ileri görüşlü, belirsizliğe karşı toleranslı ve yenilikçi bireylerdir (Korkmaz, 2000; Dündar ve Ağca, 2007). Girişimciler bir ülkenin gelişmesi ve kalkınmasında aktif rol oynarlar (Yılmaz ve Sünbül, 2009). Girişimcilik, kalkınma ve gelişmeyi sağlayan bir güçtür (Korkmaz, 2000), bu yüzden ki başarılı girişimci bireylerin varlığı ülkeler için oldukça önemlidir.

Girişimcilik özelliklerine sahip bireylerin var olması için de eğitim önemli bir etkidir. Dolayısıyla girişimcilik özelliklerinin küçük yaşlardan başlayarak belli bir süreç içerisinde bireylere kazandırılması gerekmektedir (Aydın ve Öner, 2016). Çünkü girişimcilikle ilgili başlıca bilgileri edinmenin ve pozitif bir tutum geliştirmenin çocukluk ve ergenlik dönemleri olduğuna inanılmaktadır (Filion, 1994; Gasse, 1985, Akt Peterman ve Kennedy, 2003). Bu bağlamda mevcut çalışmada ortaokul kademesindeki sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik düzeyi belirlenmek istenmiş, çalışmadan elde edilen sonuçların öğrencilerin dolaylı olarak hem kişisel gelişimlerini değerlendirmeye hem de toplum beklentilerine karşılık verme düzeylerini yorumlamaya katkı sunacağı düşünülmüştür. Girişimcilik içerisinde birçok boyut içerdiğinden girişimciliğe etki eden fazlaca etken vardır (Deveci, 2018b). Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde bu etkenlerden bazılarının; cinsiyet, sınıf seviyesi, bölüm, aile eğitim durumu, geleceğe dair kariyer planı, akademik başarı, yaş gibi değişkenlerin olduğu görülmektedir (Aydın ve Öner, 2016; Deveci, 2018b, Dündar ve Ağca, 2007; Hirschi ve Fischer, 2013; İrmış ve Barutçu, 2012; Korkmaz, 2000; Obschonka, Hakkarainen, Lonka, ve Salmela-Aro, 2016). Yapılan incelemelerde girişimciliğe etkisi olduğu düşünülen bu değişkenleri içeren araştırmaların genellikle üniversite öğrencileri ile ilgili olduğu, ortaokul sekizinci sınıf seviyesindeki öğrenciler ile detaylı bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Bu nedenle bu çalışmada sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik becerileri üzerinde etkisi olduğu düşünülen cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, gelecekteki kariyer planı değişkenleri ele alınmıştır.

1.1.Araştırmanın Amacı

Literatürde yapılan araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda girişimcilik becerisine sahip bireylerin bir ülkenin geleceğine katkısının olduğuna fazlaca yer verilmiştir. Bu önemden dolayıdır ki ülkeler de girişimci bireylerin varlığına oldukça önem vermekte ve eğitim politikalarına girişimcilik becerilerini ekleyerek bireylerin bu özelliği kazanmasını

istemektedirler. Ayrıca girişimcilik becerisi eğitiminin küçük yaşlarda başlaması, bu özelliğin özüksenerek kazanılması için fazlasıyla önemlidir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, 21. Yüzyıl becerileri içerisinde yer alan ve kişilerin ileriki yaşamında hem kendine hem de yaşadığı çevreye etkisi fazlasıyla olan girişimcilik becerisinin ortaokul sekizinci sınıf öğrencileri üzerindeki etkisinin incelemektir. Ayrıca araştırmada, girişimcilik becerisine etkisi olduğu düşünülen cinsiyet, aile eğitim durumu ve özellikle alanyazında ortaokul öğrencileri üzerinde etkisi incelenmemiş olan öğrencilerin gelecek kariyer planlarının da etkisi incelenmek istenmiştir.

1.2. Problem Durumu

Çalışmanın problem cümlesi “Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerilerinden girişimcilik beceri düzeyleri nedir?” şeklindedir. Bu ana problem sorusunun çerçevesinde çalışmanın alt problemleri ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri;

1. Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Gelecekteki kariyer planı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeylerinin ne olduğunu ve çeşitli değişkenlere göre nasıl değiştiğini incelemek amacıyla yapılan bu çalışma nicel perspektifte tarama deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama deseni, bir evren içerisinde seçilen örneklem üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarla evrenin genelindeki duygu, tutum veya görüşleri nicel yolla betimlenmesini sağlar (Creswell, 2019). Tarama çalışmalarında araştırmacılar, görüşlerin ve özelliklerin kaynağının ne olduğundan çok örnekleme bireylere göre nasıl dağıldı üzerinde dururlar (Fraenkel ve Wallen 2006).

2.2.Örneklem

Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kayseri ilindeki Sarioğlan ilçesine bağlı bir ortaokulda öğrenim gören toplam 68 sekizinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Hatalı ve eksik doldurulan ölçekler değerlendirmeye alınmamıştır. 62 sekizinci sınıf öğrencisine ait veriler değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın örneklemini olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Uygun örneklem, örneklemin araştırmacının kolay ulaşarak, uygulama yapabileceği olası sınırlılıkları aşabileceği grupları tercih etmesidir (Büyüköztürk, 2018). Bu çalışmada da araştırmacılarından birinin bu okulda görev yapmakta olup, uygulama yapılacak gruba kolayca ulaşabilerek zaman yönünden avantaj sağlanması nedeniyle bu yöntem tercih edilmiştir. Örneklemi oluşturan sekizinci sınıf öğrencilerine ait bilgiler Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyetlerinin birbirine yakın olduğu, 32’sinin (% 51.6) kız öğrenciler, 30’unun (% 48.4) erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Anne eğitim düzeyine göre, en fazla lise mezunu anneye sahip (% 38.7) olan öğrencinin olduğu, ayrıca 2’sinin (% 3.2) okur-yazar değil, 15’inin (% 24.2) ilkökul mezunu,

18'inin (% 29.1) ortaokul mezunu ve 3' ünün (% 4.8) de üniversite mezunu anneye sahip olduğu görülmektedir. Baba eğitim düzeyine göre, benzer şekilde en fazla lise mezunu babaya (% 46.7) sahip öğrencinin olduğu, bunun yanında 2'sinin (% 3.2) okur-yazar değil, 5'inin (% 8.1) ilkököl mezunu, 21'inin (% 33.9) ortaokul mezunu, ve 5'inin (% 8.1) de üniversite mezunu babaya sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin gelecekteki kariyer planına göre; 13'ünün (% 21.0) kendine iş kurmak, 7'sinin (% 11.3) özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak, 30'unun (% 48.4) kamuda çalışmak, 12'sinin (% 19.3) diğer seçeneğini belirttiği anlaşılmaktadır.

Tablo 1. Ölçek uygulanan öğrencilere ilişkin demografik bilgiler

Değişkenler	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kız	32	51.6
	Erkek	30	48.4
Toplam		62	100
Anne Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	2	3.2
	İlkokul Mezunu	15	24.2
	Ortaokul Mezunu	18	29.11
	Lise Mezunu	24	38.7
	Üniversite Mezunu	3	4.8
Toplam		62	100
Baba Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	2	3.2
	İlkokul Mezunu	5	8.1
	Ortaokul Mezunu	21	33.9
	Lise Mezunu	29	46.7
	Üniversite Mezunu	5	8.1
Toplam		62	100
Gelecekteki Kariyer Planı	Kendime iş kurmak	13	21.0
	Özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak	7	11.3
	Kamuda çalışmak	30	48.4
	Diğer	12	19.3
	Toplam		62

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerilerinden girişimcilik beceri düzeyleri belirlemek amacı ile Devenci (2018a)'in geliştirdiği "Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği" kullanılmıştır. Likert tipi ölçek, 13 maddeden ve "risk alma", "başarı ihtiyacı", "takım çalışması", "iletişim kurma" olmak üzere dört faktörlü bir yapıdan oluşmaktadır. Ölçme aracında alınabilecek en yüksek puan 65 iken, en düşük puan 13'tür. Tablo 2'de faktör isimleri ve ölçekteki madde numaralarına yer verilmiştir. Maddelere verilen cevaplar kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katlıyorum, tamamen katılıyorum şeklindedir.

Tablo 2. Ortaokul öğrencilerine yönelik fen tabanlı girişimcilik ölçeği faktör tablosu

Faktörler	Maddeler	Nihai Ölçek Maddeleri
Faktör 1 (Risk Alma)	g40, g42, g44	1,2,3
Faktör 2 (Başarı İhtiyacı)	g4, g5, g8	4,5,6
Faktör 3 (Takım Çalışması)	g25, g49, g50	7,8,9
Faktör 4 (Etkili İletişim)	g30, g31, g36, g37	10,11,12,13

Ölçeğin, doğrulayıcı faktör analizi sonucunda χ^2/df oranı 2.75 olarak bulunmuştur (Deveci, 2018a). Bu oranın 3'ten küçük olması kabul edilebilir uyum olduğunu göstermektedir. Ayrıca RMSEA'nın 0.05'ten küçük olması mükemmel uyumu, 0.05-0.08 arası kabul edilebilir uyumu ifade etmektedir (Seçer, 2017). Analiz sonucunda bu değer 0.059 olduğu için uyumun kabul edilebilir olduğunu söylenebilir. Ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayıları "Risk Alma" faktörü için .70, "Başarı İhtiyacı" faktörü için .58, "Takım Çalışması" faktörü için .62, "Etkili İletişim" faktörü için .51 ve ölçeğine geneline ilişkin Cronbach Alpha .76 olarak hesaplanmıştır (Deveci, 2018a). Çalışmalarda Cronbach alpha değerinin .70 ve üzeri olması güvenilirlik için sınır değer olarak kabul edilmektedir (Seçer, 2017). Bu çalışmada da ölçeğin geneli için güvenilirlik katsayısı .80 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan değerler, ölçeğin güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

2.4.Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, 2019-2020 öğretim yılının güz döneminde araştırmacılar tarafından ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerine uygulanmasıyla toplanmıştır. Veri toplama aracı toplam 68 sekizinci sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Hatalı ve eksik doldurulan ölçekler değerlendirmeye alınmamıştır. 62 sekizinci sınıf öğrencisine ait veriler değerlendirmeye alınmıştır. Öğrencilere, ölçme aracı dağıtılmadan önce ölçme aracının ne ile ilgili olduğu konusunda bilgilendirme yapılmış ve ölçme aracı dağıtıldıktan sonra ifadelerin dikkatli bir şekilde okunarak, analiz esnasında kesinlikle kullanılacak olan cinsiyet, anne- baba eğitim durumu ve gelecek kariyer planı bilgilerinin doğru bir şekilde doldurmaları istenmiştir. Öğrencilere ölçeği doldurmaları için 15 dakika süre verilmiştir. Süre sonunda ölçme aracı öğrencilerden boş bıraktıkları kısımların olup olmadığı kontrolleri yapılarak toplanmıştır

Araştırmada ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeylerini belirlemek amacıyla öncelikle ölçek puanlarına ilişkin betimsel istatistik değerlerine bakılmıştır. Daha sonra parametrik veya non-parametrik testlerden kullanılacak olan teste karar verebilmek amacıyla verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir (Büyüköztürk, 2018; Pallant, 2017). Bu anlamda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Varyansların homojenliği için Levene's Test sonuçları dikkate alınmıştır. Bunun sonucunda, sonuçların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p > .05$) ve dolayısıyla varyansların homojenliği varsayımlarının karşılandığı belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2017). Araştırma verilerinin gerekli şartları sağladığı belirlendikten sonra uygun parametrik testler kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeylerinin ölçeğin tamamı ve alt faktörler açısından cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklemeler t-testi; anne eğitim düzeyine, baba eğitim düzeyine ve gelecekteki kariyer planına göre girişimcilik beceri düzeylerinin ölçeğin tamamı ve alt faktörler açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

3.BULGULAR

Araştırma verilerinden elde edilen bulgular, alt problemler dikkate alınarak sırasıyla sunulmuştur. Öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtlar üzerinden hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin girişimcilik becerilerini kullanma düzeylerine ilişkin hesaplanan ortalama ve standart sapma puanları

	N	Min.	Max.	X	s
Girişimcilik Becerileri Puanı	62	26	64	50.5	8.5

Tablo 3 incelendiğinde, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri puan ortalamalarının 50.5 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin girişimcilik beceri puanları, değerlendirme kriterleri dikkate alındığında ‘yüksek girişimcilik düzeyinde’ çıkmıştır. Ayrıca, öğrencilerin ölçekten elde ettikleri en düşük puanın 26, en yüksek puanın ise 64 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin girişimcilik beceri puanlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık meydana getirip getirmediğini belirlemek için gerçekleştirilen ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin girişimcilik becerilerini puanlarının cinsiyete göre ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları

	N	\bar{x}	S	sd	t	p*
Kız	32	52.97	6.62	60	2.45	0.017
Erkek	30	47.87	9.57			

*p<.05

Tablo 4’e göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri puanları cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kızlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (t= 2.45, p<.05). Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği’nin alt faktörlerinden elde edilen puanların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığına ilişkin yapılan analiz sonuçları ise Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Alt faktörler yönünden cinsiyet değişkenine göre ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları

Alt faktörler	Cinsiyet	N	\bar{x}	S	t	p*
Risk alma	Kız	32	12.22	2.30	2.143	0.036*
	Erkek	30	10.63	3.45		
Başarı İhtiyacı	Kız	32	10.72	1.28	0.359	0.721
	Erkek	30	10.53	2.61		
Takım Çalışması	Kız	32	10.06	0.91	- 0.223	0.824
	Erkek	30	10.13	1.52		
Etkili İletişim	Kız	32	13.16	2.28	-0.109	0.913
	Erkek	30	13.23	3.22		

*p<.05

Tablo 5’e göre, öğrencilerin girişimcilik beceri puanlarının alt faktörleri cinsiyet açısından değerlendirildiğinde, alt faktörler içerisinde sadece risk alma faktöründe anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (t= 2.143, p<.05).

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre girişimcilik beceri puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre girişimcilik beceri puanlarına ait betimsel istatistikler

Anne Eğitim Düzeyi	N	\bar{x}	S
Okuryazar değil	2	43.5	6.3
İlkokul	15	47.0	9.6
Ortaokul	18	51.3	9.0
Lise	24	52.7	7.1
Üniversite	3	49.0	7.0
Toplam	62	50.5	8.5

Tablo 6 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre girişimcilik becerileri puanları incelendiğinde, en yüksek ortalama puanı lise mezunu anneye sahip öğrencilerin ($\bar{x}=52,7$), en düşük ortalama puanı ise okuryazar olmayan anneye sahip öğrencilerin ($\bar{x}=43,5$) aldığı tespit edilmiştir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri puanlarının annenin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre girişimcilik beceri puanlarının tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	428.764	4	107.191	1.532	.205
Gruplar içi	3988.736	57	69.978		

Tablo 7 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre girişimcilik beceri puanlarının ortalamalarında tespit edilen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($F=1,532, p>.05$). Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği’nin alt faktörlerinden elde edilen puanların anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığına ilişkin yapılan analiz sonuçları ise Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Alt faktörler yönünden anne eğitim düzeyi değişkenine göre ANOVA sonuçları

Alt faktörler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Risk alma	Gruplar arası	22.47	4	5.62	0.61	0.66
	Gruplar içi	524.88	57	9.21		
Başarı İhtiyacı	Gruplar arası	1.07	4	0.27	0.06	0.99
	Gruplar içi	247.40	57	4.34		
Takım Çalışması	Gruplar arası	4.48	4	1.12	0.72	0.58
	Gruplar içi	88.94	57	1.56		
Etkili İletişim	Gruplar arası	13.13	4	3.28	0.42	0.80
	Gruplar içi	448.55	57	7.87		

Tablo8 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre alt faktörlerden elde edilen girişimcilik beceri puanlarının ortalamalarında tespit edilen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>.05$).

Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre girişimcilik beceri puanlarına ait betimsel istatistik sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre girişimcilik beceri puanlarına ait betimsel istatistikler

Baba Eğitim Düzeyi	N	\bar{x}	S
Okuryazar değil	2	28.5	.70
İlkokul	5	48.8	10.23
Ortaokul	21	50.8	6.59
Lise	29	51.3	8.16
Üniversite	5	54.8	6.41
Toplam	62	50.5	8.50

Tablo 9 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin baba eğitim düzeylerine göre girişimcilik becerileri puanları incelendiğinde en yüksek ortalama puanı üniversite mezunu

babaya sahip öğrencilerin ($\bar{x}=54,8$), en düşük ortalama puanı ise okuryazar olmayan babaya sahip öğrencilerin ($\bar{x}=28,5$) aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca baba eğitim düzeyi arttıkça, öğrencilerin girişimcilik beceri düzeyi ortalamalarının arttığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin girişimcilik beceri puanlarının babalarının sahip olduğu eğitim düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 10'da gösterilmektedir.

Tablo 10. Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre girişimcilik beceri puanlarının tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark *
Gruplar arası	1097.610	4	274.403	4.711	.002	2>1, 3>1
Gruplar içi	3319.890	57	58.244			4>1, 5>1

*1- "Okur-yazar değil", 2- "İlkokul mezunu", 3- "Ortaokul mezunu", 4- "Lise mezunu", 5- "Üniversite mezunu"

Tablo 10 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin babalarının sahip olduğu eğitim düzeylerine göre girişimcilik beceri puanlarının ortalamalarında tespit edilen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($F=4,711$, $p<.05$). Öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre farklılaşan ortalamaların hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi sonucunda; babası okuryazar olmayan öğrenciler ile babası ilkök, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olan öğrenciler arasında öğrencilerin girişimcilik becerilerinde babası ilkök, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği'nin alt faktörlerinden elde edilen puanların baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığına ilişkin yapılan analiz sonuçları ise Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11. Alt faktörler yönünden baba eğitim düzeyi değişkenine göre ANOVA sonuçları

Alt faktörler	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Risk alma	Gruplar arası	48.84	4	12.21	1.40	0.247
	Gruplar içi	498.52	57	8.75		
Başarı İhtiyacı	Gruplar arası	17.90	4	4.47	1.11	0.363
	Gruplar içi	230.57	57	4.04		
Takım Çalışması	Gruplar arası	12.01	4	3.00	2.11	0.092
	Gruplar içi	81.41	57	1.43		
Etkili İletişim	Gruplar arası	21.63	4	5.41	0.70	0.595
	Gruplar içi	440.05	57	7.72		

Tablo 11 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre alt faktörlerden elde edilen girişimcilik beceri puanlarının ortalamalarında tespit edilen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Öğrencilerin gelecekteki kariyer planlarına göre girişimcilik beceri puanlarına ait betimsel istatistik sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin gelecekteki kariyer planlarına göre girişimcilik beceri puanlarına ait betimsel istatistikler

Gelecekteki Kariyer Planı	N	\bar{x}	S
Kendime iş kurmak	13	3.85	.79
Özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak	7	3.73	.86
Kamuda çalışmak	30	3.86	.64
Diğer	12	4.04	.38
Toplam	62	3.88	.65

Tablo 12 incelendiğinde, öğrencilerin gelecekteki kariyer planlarına dair verdikleri cevaplar sonucu hesaplanan girişimcilik beceri puanlarına ait en yüksek ortalama değerinin diğer ($\bar{x}=4,04$), en düşük ortalama değerinin ise özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak istiyorum ($\bar{x}=3,73$) olarak işaretleyen öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin girişimcilik beceri puanlarının gelecekteki kariyer planlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 13. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin gelecekteki kariyer planlarına göre girişimcilik beceri puanları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	.481	3	.160	.363	.780
Gruplar içi	25.658	58	.442		

Tablo 13 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin gelecekteki kariyer planlarına dair verdikleri cevaplar sonucu hesaplanan girişimcilik beceri puanları ortalamalarında tespit edilen farklılaşmanın istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($F=.363$, $p>.05$). Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği’nin alt faktörlerinden elde edilen puanların kariyer planı değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığına ilişkin yapılan analiz sonuçları ise Tablo 14’te yer almaktadır.

Tablo 14. Alt faktörler yönünden gelecekteki kariyer planı değişkenine göre ANOVA sonuçları

Alt faktörler	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Risk alma	Gruplar arası	29.11	3	9.70	1.09	0.362
	Gruplar içi	518.25	58	8.94		
Başarı İhtiyacı	Gruplar arası	12.74	3	4.25	1.05	0.380
	Gruplar içi	35.73	58	4.06		
Takım Çalışması	Gruplar arası	0.780	3	0.26	0.16	0.921
	Gruplar içi	92.64	58	1.59		
Etkili İletişim	Gruplar arası	14.99	3	4.99	0.65	0.587
	Gruplar içi	446.70	58	7.70		

Tablo 14 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin kariyer planı değişkenine göre alt faktörlerden elde edilen girişimcilik beceri puanlarının ortalamalarında tespit edilen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Ülkelerin refah düzeylerinin artmasını sağlamanın başında gelen girişimciliğin önemi her geçen gün daha da anlaşılmakta, bununla orantılı olarak da girişimciliğe her alanda

yönlendirilmeler yapılmakta ve bu konuda araştırmalar da artmaktadır (İşcan & Kaygın, 2011). Bu anlamda girişimcilik kavramı eğitim programlarında da yerini almaya başlamıştır. Çünkü girişimcilik, öğrencilerde kendine güvenmeyi sağlar ve bu da okullarda uygun ortamların sağlanması ile gerçekleşebilir (Ememe, Ezeh ve Ekemezie, 2013). Bu nedenle bu araştırmada gelecek için fazlası ile önem arz eden girişimcilik konusu ele alınarak ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeyleri, cinsiyetleri, girişimcilik beceri düzeyleri üzerinde anne-baba eğitim düzeyinin etkisi ve gelecekteki kariyer planlamalarının girişimcilik beceri düzeyleri üzerinde etkisi açısından incelenmiş ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan en geneli olarak ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeyi puanları, kullanılan ölçekteki kriterlere bağlı olarak değerlendirildiğinde, yüksek girişimcilik düzeyinde olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerde bu becerinin yer aldığı söylenebilir. Souitaris vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada, girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik için gerekli olan duygularını uyandırıp, zihinlerinde değişikliğe neden olduğu belirtilmiştir. Mevcut alışma da elde edilen bu sonuç ele alınarak, küçük yaşlarda öğrencilerde yer alan bu becerinin ileride verilecek olan eğitimde yol gösterici olacağı göz ardı edilmemelidir.

Araştırmanın değerkenlerine yönelik olarak elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin girişimcilik beceri düzeyleri anne eğitim düzeyi, gelecekteki kariyer planlaması açısından değermezken cinsiyet ve baba eğitim düzeyi açısından anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Bunlardan cinsiyet açısından bakıldığında, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeyleri, cinsiyet değerkenine göre kızlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yine alt faktörler açısından bakıldığında sadece risk alma alt faktörü açısından kızlar lehine anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada ölçekte ilgili maddelerin 'istekli davranma', 'denemekten çekinmeme' gibi ifadeler içerdiği, bu anlamda da kız öğrencilerin erkeklere göre çözümü ulaşırken daha cesur olduğu söylenebilir. Ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerinin girişimcilik becerisi üzerine nasıl bir etkisi olduğuna dair yapılan çalışmalarda cinsiyet değerkeninin etkisinin farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Deveci (2018b) yaptığı araştırmada cinsiyet açısından girişimcilik puanlarının anlamlı bir fark oluşturmadığını fakat betimsel istatistiklere bakıldığında girişimcilik toplam puan ortalamalarının kız öğrencilerin erkek öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Can ve Taylı (2014)'nin ortaokul öğrencilerinin kariyer gelişim düzeylerini incelediği araştırmada da cinsiyet açısından puanlar karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen kızların kariyer gelişim puan ortalamalarının erkek öğrencilerin puan ortalamalarına göre fazla olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Hirschi ve Fischer (2013) öğrencilerin girişimcilik kariyer niyetleri üzerine yaptıkları araştırmada kızların ortalama puanlarının erkeklerin ortalama puanlarından düşük olduğunu ve anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Köksal ve Penez'in (2015) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmasında kız öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin erkek öğrencilerinkinden düşük olduğu görülmüştür. Aynı şekilde Ocak ve Su (2016)'nin üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini değerlendirmek amacı ile yaptığı araştırmada cinsiyet açısından bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada cinsiyet değerkeni açısından tespit edilen sonuç, alanyazındaki bazı araştırmalar ile paralellik, bazıları ile de değerkenlik

göstermektedir. Bunun nedeninin yapılan araştırmaların yer, zaman ve çalışma gruplarının farklılık göstermesinden olabileceği düşünölmektedir.

Araştırmada, sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeyleri anne-babalarının eğitim düzeyleri açısından incelenmiştir. Girişimcilik beceri ölçeğinin genelinde baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin baba eğitim düzeyi düşük olan öğrencilere kıyasla girişimcilik becerilerinin daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani baba eğitim düzeyi arttika çocuklarının girişimcilik seviyesinde artış olduğu görölmektedir. Anne eğitim düzeyi incelenirken ise ölçeğin tamamında ve alt faktörler açısından istatistiksel bir anlamlı farka ulaşılmamıştır. Ortaokul öğrencilerinin yaşları itibari ile vakitlerinin çoğunu aileleri ile geçirdiği düşünöldüğünde öğrencilerin ailelerinden etkilendiğinin bir göstergesidir. Alanyazına bakıldığında ortaokul öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin ailelerinin eğitim duruma bağlı olarak araştırıldığı çalışmalara rastlanamamaktadır. Fakat girişimcilikle ilgili olabilecek kariyer gelişimi hakkında araştırma yapan Can ve Taylı (2014)'nın ortaokul öğrencilerinin kariyer gelişim düzeylerini incelediği araştırmada baba eğitim düzeyinin yükseldikçe öğrencilerin kariyer gelişimi düzeylerinin arttığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca İrmış ve Barutçu (2012)'nin üniversite öğrencileri ile yaptıkları araştırmada girişimciliğe ebeveynlerin etkisi araştırılmış ve öğrencilerin kendilerini girişimci özelliğe sahip görmeleri ile babalarının iş kurmuş olması arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. İrmış ve Barutçu (2012)'nin çalışması, geekleştirdiğimiz araştırmayı destekler biçimdedir çünkü sekizinci sınıflar ile geçekleştirilen bu araştırmada da baba eğitim düzeyinin yüksek olması öğrencilerin girişimcilik beceri düzeyi üzerinde etkisi olmuştur yani öğrenciler babalarından daha çok etkilenmiştir.

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencileri ile geçekleştirilen araştırmada son olarak öğrencilerin girişimcilik beceri düzeyleri öğrencilerin gelecekteki kariyer planlamaları açısından incelenmiş, sonuç olarak ölçeğin tamamında ve ayrı ayrı alt faktörler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Literatüre bakıldığında ortaokul öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin gelecekteki kariyer planı değişkenine bağlı olarak araştırıldığı çalışmalara rastlanamamaktadır. Fakat üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmalar mevcuttur. Dündar ve Ağca (2007) üniversite öğrencileri geekleştirdikleri araştırmada öğrencilerin kariyer planlamaları ile girişimcilik düzeyleri arasında farklılaşma olup olmadığını araştırmışlardır. Sonuç olarak girişimcilik kariyeri planlayanların öğrencilerin girişimcilik kariyeri planlamayan öğrencilere göre daha fazla girişimcilik özellikleri olduğu ortaya çıkmıştır. İrmış ve Barutçu (2012), öğrencilerin gelecekte kendi işlerini kurma niyetlerine dair yaptıkları araştırmada kendinin girişimci bir kişiliği olduğunu düşünöyen öğrencilerin büyük çoğunluğunun gelecekte kendi işlerini kurmayı planladığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmaların sonucunda da olduğu gibi aslında girişimci bireylerin gelecekte kendi işlerini kurma gibi kariyer planları olan öğrenciler olduğu görölmektedir. Araştırmada anlamlı bir farklılığın tespit edilememiş olması araştırmanın sadece ortaokul sekizinci sınıf öğrencileri gibi sınırlı bir kitleyi hedef aldığı için olabileceği düşünölmektedir.

Sonuç olarak, bu araştırmayla gün geçtikçe önemi artan girişimcilik becerisi vurgulanarak, lisans düzeyinde yapılan araştırmalardan ziyade ortaokul düzeyinde yapılan araştırmaların da ne kadar önemli olduğu ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Mevcut çalışmanın gelecekte bu konu ile ilgili çalışma yapmak isteyen araştırmacılara örnek teşkil edeceği

düşünülmektedir. Yapılacak diğer araştırmalarda farklı örneklem grupları üzerinde, aynı ya da farklı değişkenler dikkate alınarak etkilerini incelenebilir, alanyazına yeni veriler ekleyerek konuya ilişkin genellemeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

Aydın, E., & Öner, G. (2016). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 17(3).

Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimlerde veri analizi el kitabı*. (24.Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Can, A. & Taylı, A. (2014). Ortaokul öğrencilerinin kariyer gelişimlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 321-346.

Creswell, J. W. (2019). Eğitim araştırmaları: nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi. (Çev. Ed. Halil Ekşi). İstanbul: EDAM Yayıncılık.

Deveci, İ. (2018a). Ortaokul öğrencilerine yönelik fen tabanlı girişimcilik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 2(1), 1-15.

Deveci, İ. (2018b). Ortaokul öğrencilerinin fen tabanlı girişimcilik eğilimlerinin incelenmesi. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 1(1), 19-47.

Duran, E., Yaussy, D., & Yaussy, L. (2011). Race to the future: Integrating 21st century skills into science instruction. *Science Activities*, 48(3), 98-106.

Dündar, S., & Ağca, V. (2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesine ilişkin ampirik bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 121-142.

Ememe, O. N., Ezeh, S. C., & Ekemezie, C. A. (2013). The role of head-teacher in the development of entrepreneurship education in primary schools. *Academic Research International*, 4(1), 242.

Filion, L. J. (1994). Ten steps to entrepreneurial teaching. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 11(3), 68-78.

Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*.

Gelen, İ. (2017). P21-program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.

GİSEP (2015). Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150701-9-1.pdf>

Hirschi, A., & Fischer, S. (2013). Work values as predictors of entrepreneurial career intentions. *Career Development International*, 18(3), 216-231.

İrmiş, A., & Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: bir alan araştırması. *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 26(2).

İşcan, Ö.F. & Kaygın, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 443-462.

Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 163-179.

Köksal, Y., & Penez, A. G. S. (2015). Yüksek girişimcilik eğilimli üniversiteli gençlerin demografik özellikleri ve sektör tercihleri üzerine bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 155-167.

MEB, (2018). *Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

MEB 2023 Eğitim Vizyonu <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> adresinden alındı. (Erişim Tarihi:14/12/2019)

Mueller, S. L., & Thomas, A. S. (2001). Culture and entrepreneurial potential: A nine country study of locus of control and innovativeness. *Journal of business venturing*, 16(1), 51-75.

Obschonka, M. (2016). Adolescent pathways to entrepreneurship. *Child Development Perspectives*, 10(3), 196-201.

Obschonka, M., Hakkarainen, K., Lonka, K., & Salmela-Aro, K. (2016). Entrepreneurship as a twenty-first century skill: entrepreneurial alertness and intention in the transition to adulthood. *Small Business Economics*, 48(3), 487-501.

Ocak, G. ve Su, A. (2016). Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 4 (1), 1-16.

Önür,Z., & Kozikoğlu, İ. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 627-648.

Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu* (S. Balcı ve B. Ahi, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.

Partnership for 21st Century Skills (2010). Framework for 21st century learning.

Peterman, N. E., & Kennedy, J. (2003). Enterprise education: Influencing students' perceptions of entrepreneurship. *Entrepreneurship theory and practice*, 28(2), 129-144.

Seçer, İ. (2017). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi: Analiz ve raporlaştırma*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sing, R. R. (1991). Education for the twenty first century: Asia-Pacific perspectives. UNESCO Principal Regional Office for Asia and the Pacific. Bangkok. [Çevrim-İçi: <http://unesdoc.unesco.org/images/0009/000919/091965E.pdf>, Erişim tarihi: 31.03.2020]

Souitaris, Vangelis, Stefania Zerbinati, Andreas Al-Laham (2007), "Do Entrepreneurship Programmes Raise Entrepreneurial Intention of Science and Engineering Students? The Effect of Learning, Inspiration and Resources", *Journal of Business Venturing*, 22, 566- 591.

Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018). <https://abdigm.meb.gov.tr/projeler/ois/013.pdf> adresinden alındı. (Erişim Tarihi:14/12/2019)

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği. (2013) <https://tusiad.org/tr/> adresinden alındı.

Yılmaz, A. S. (2014). Bir sosyal değişim ajanı olarak girişimcilik eğitimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 6(1), 297-310.

Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.